

Kriteeri 1: Oppija on aktiivinen ja ottaa vastuun oppimistuloksista (aktiivisuus)

Taustatekijöitä:

- Oppimistehtävät ovat mielekkäitä ja sopivan haasteellisia (mm. suhteessa opittavaan asiaan ja oppijan aikaisempaan tietotasoon).
- Tavoitteet ovat omakohtaisia, esimerkiksi henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman (HOPS) muodossa.
- Opiskelua ohjataan ja oppimista tuetaan kannustamalla aktiivisuuteen.
- Vertaispalautteen avulla saadaan tukea samassa oppimistilanteessa olevilta.
- Opettajalta saatu palaute osoittaa kehityskohteet, vahvistaa ”oikean suunnan” ja auttaa luottamaan omaan kykyyn oppijana.
- Aikataulu on selkeä, esimerkiksi määrääjat tehtäväpalautuksille.
- Oppijoita aktivoidaan antamalla heille rooleja, jotka pitää toteuttaa yhdessä, jotta ryhmä edistyy.
- Opettaja ja oppijat ovat motivoituneita.

Oppijan aktiivisuuden tukeminen verkko-oppimisympäristössä

Oppimisympäristöön rakennetaan elementtejä, joiden avulla oppija voi etsiä, käsitellä ja analysoida tietoa ja tallentaa muistiinpanojaan verkkoympäristöön.

Verkko-oppimateriaali on oppijan aktiivisuutta kannustavaa ja tukevaa. Välineenä tähän ovat esim. animaatiot, simulaatiot, kyselyt, aktivoivat kysymykset.

Kriteeri toteutuu, kun

- HOPS toteutuu
- verkkoon voidaan purkaa auki oppimisprosessia sen kuluessa, verkkoon jää ”jälkiä”, esimerkiksi tallentuneet keskustelut
- oppimistehtävät palautetaan ajallaan
- keskusteluihin osallistutaan.

Kriteeri 2: Oppija saavuttaa oppimistavoitteet ja päämäärät (intentionaalisuus)

Taustatekijöitä:

- Selvitetään oppijoiden lähtötaso. Kun lähtötaso on tiedossa, voidaan asettaa sopivia tavoitteita.
- Tehdään oppimistavoitteet, toimintaodotukset ja -tavat näkyviksi kurssilla. Kun tavoitteet on kuvattu selkeästi, oppija saa käsityksen siitä, mitä häneltä odotetaan.
- Hyvin laadituilla ja järkevillä henkilökohtaisilla opiskelusuunnitelmilla (HOPS) voidaan vaikuttaa oppijan opiskelun tavoitteellisuuteen myönteisesti.
- Aktiivisuuteen vaikuttavat tekijät tukevat myös intentionaalisuutta.

- Verkko-oppimisympäristön ja verkko-oppimateriaalin ominaisuudet: suunnittelun ja arvioinnin työkalut

Verkko-oppimisympäristön ja verkko-oppimateriaalin ominaisuudet: suunnittelun ja arvioinnin työkalut

Oppimisympäristö sisältää oman oppimisen suunnittelun, seurannan ja arvioinnin välineitä niin yksilölle kuin ryhmälle.

Verkko-oppimateriaalissa on selkeästi tuotu esiin oppimisen tavoitteet. Verkko-oppimateriaali ohjaa pohtimaan myös omien oppimistavoitteiden näkökulmasta.

Kriteeri toteutuu, kun

- opiskelu etenee HOPSin mukaisesti.

Kriteeri 3: Oppija pohtii oman oppimistaan (reflektiivisyys)

Taustatekijöitä:

- Kannustetaan ja tuetaan itsearviointia ja vertaisarviointia.
- Soveltavat oppimistehtävät luovat oppimistilanteita, joissa oppijan tulee pohtia, vertailla ja yhdistellä tietoa ja käsitteitä uudella tavalla.
- Oppijoilla on riittävät kirjalliset taidot ja keskustelutaidot.
- Arvioinnissa tarkastelun kohteena on oppisisältöjen pohdinta ja perustelut sekä oman oppimisen reflektio.

Verkko-oppimisympäristön ja verkko-oppimateriaalin ominaisuudet: kognitiiviset työkalut

Oppimisympäristö sisältää oman oppimisen arviointia edistäviä välineitä, kuten oppimispäiväkirjat, erilaiset itsenäisesti tehtävät testit ja omien tuotosten arviointiin soveltuvat työkalut. Lisäksi oppimisympäristössä voi olla erilaisia piirrosohjelmia käsitekarttojen rakentamiseksi.

Verkko-oppimateriaali haastaa oppijat pohtimaan omaa oppimistaan esimerkiksi orientaatioiden, tiivistelmien ja lisäkysymysten avulla.

Kriteeri toteutuu, kun

- ilmapiiri on vuorovaikutteinen ja keskusteleva
- oppijat rohkaistuvat kirjoittamaan verkkoon.

Kriteeri 4: Oppijan tieto kehittyy kohti jäsentyneempiä tietorakenteita (konstruktiivisuus)

Taustatekijöitä:

- Oppijalla on relevantti aikaisempi tieto tai tietämys.
- Oppija tiedostaa aiemman tiedon motivoivien ja orientoivien tehtävien tai menetelmien avulla.
- Oppijalla on riittävät kognitiiviset taidot: taito reflektoida omaa ajattelua ja toimintaa, vertailla asioita ja ilmiöitä sekä kysyä ja kyseenalaistaa.
- Muut mielekkään oppimisen kriteerit toteutuvat.

Verkko-oppimisympäristön ja verkko-oppimateriaalin ominaisuudet: jäsentyneisyys

Oppimisympäristössä on kognitiivisia työvälineitä, joilla yksilön tiedonrakentelun prosessia voidaan tukea. Oppimisympäristön ja verkko-oppimateriaalin tulee sisältää aikaisempaa tietoa hypertekstirakenteena, aikaisempaa tietoa reflektioivia tehtäviä sekä keskustelutiloja käsitusten ja ajatusten vaihtoa varten.

Verkko-oppimateriaalin rakenteen tulee olla selkeä.

Kriteeri toteutuu, kun

- oppija ymmärtää opiskeltavan asian
- oppija osaa yhdistää uuden opittavan asian aiempaan tietoonsa ja muodostaa itselleen merkityksellistä tietoa.

Kriteeri 5: Oppija hyödyntää muiden oppijoiden taitoja ja toisaalta tukee heitä (kollaboratiivisuus); oppija on vuorovaikutuksessa sekä muiden oppijoiden että opettajan kanssa (vuorovaikutteisuus)

Taustatekijöitä:

- Pedagogiset mallit tukevat yhteisöllisyyttä (yhteistoiminnallisen oppimisen muodot, esimerkiksi palapeli tai tutkimusryhmä).
- Ryhmäyttämisen ja ryhmäytymisen seurauksena syntyy ryhmän opiskelusuunnitelma eli ROPS.
- Ilmapiiri sallii yhteistoiminnan ja tukee sitä.
- Käytetyt välineet ja foorumit tukevat vuorovaikutteisuutta ja luovat yhteistoiminnalle otolliset olosuhteet.
- Vertaistutortoiminta on käytössä.

- Sopiva ryhmäkoko määritetään tilanteen ja tavoitteen mukaan, mutta usein pienryhmässä yhteisöllisyys toteutuu helpommin kuin isossa ryhmässä.
- Vuorovaikutus voi olla hankalaa, mikäli oppijoilla on erilainen käsitys vuorovaikutuksesta.
- Verkossa erilaiset toiminta- ja vuorovaikutustavat tuodaan selkeästi esille.

Kollaboratiivisuus: yhteiset työskentelyalueet

Oppimisympäristössä on tiloja, jotka mahdollistavat sekä samanaikaisen (esimerkiksi chat) että eriaikaisen (esimerkiksi keskusteluryhmät, sähköposti) keskustelun. Lisäksi siellä on yhteisiä tiedostojen hallinnan ja käsittelyn tiloja. Yhteinen ongelmanratkaisutehtävä muodostaa ryhmän yhteisen tavoitteen, jonka toteutumisesta kaikki ryhmän jäsenet ovat yhteisesti vastuussa.

Verkko-oppimateriaaliin on liitetty yhteistoiminnallisuuden ohjaavia kysymyksiä ja oppimistehtäviä.

Keskusteleavuus: keskustelualueet

Oppijoilla on mahdollisuus peilata omia ajatuksiaan ja käsityksiään muiden oppijoiden kanssa. Oppimisympäristössä tulee olla yhteiset keskustelutilat ja jokaisella oppijalla tulee olla käytössään sähköposti.

Verkko-oppimateriaali sisältää keskusteluun ja pohdintaan innostavia kysymyksiä.

Kriteeri 6: Oppimistehtävät ovat relevantteja (kontekstuaalisuus); Oppija soveltaa opittua eri tilanteissa (siirtovaikutus)

Taustatekijöitä:

- Opetuksessa on lähtökohtana aidot, tosielämän ongelmatilanteet.
- Oppijoilla on mahdollisuus tehdä yhteistyötä työelämän asiantuntijoiden kanssa jo opiskeluvaiheessa.
- Asiantuntijuutta mallinnetaan.
- Oppisisältöjen suunnittelussa otetaan huomioon käytännön sovellettavuus ja hyödynnettävyys.
- Jatkuvuutta saadaan sillä, että opettajat suunnittelevat yhdessä oppisisällöt, jolloin asioiden ymmärrys syvenee vähitellen opintojen edetessä ja aiemmin opittua voidaan aina soveltaa ja hyödyntää seuraavassa vaiheessa.

Kontekstuaalisuus: virtuaalinen todellisuus

Oppimistehtävät ovat todelliseen elämään kuuluvia tilanteita tai ongelmalähtöisen oppimisen näkemyksen mukaisia tapauksia. Oppimisympäristössä ja verkko-oppimateriaalissa kontekstuaalisuutta voidaan tukea käyttämällä simulaatioita, videoita, internetlinkkejä ja soveltavia ongelmalähtöisen oppimisen mukaisia tapauksia.

Verkko-oppimateriaalin sisällöt ovat aitoja ja tilanteeseen sopivia.

Siirtovaikutus: erilaiset virtuaaliset tilat

Oppimisympäristöön on rakennettu hypertekstejä ja tietopankkeja sekä erilaisia ongelmaratkaisu- ja suunnittelutehtäviä. Oppimisympäristössä voidaan tuottaa simulaatioiden avulla malleja autenttisista tilanteista, joiden avulla oppija pystyy muodostamaan opittavasta asiasta yleisemmän käsityksen.

Verkko-oppimateriaalista ilmenee, miten sisältö liittyy laajempaan kokonaisuuteen ja uusiin tilanteisiin.

Kriteeri toteutuu, kun

- oppija soveltaa aiemmin opittua aidoissa tilanteissa, esimerkiksi työharjoittelussa.

Lähteet

Ausubel, D. P. (1968). *Educational Psychology: A Cognitive view*. New York: Holt, Rinehart & Winston.

Jonassen, D. H. (1995). *Supporting Communities of Learners with Technology: A Vision for Integrating Technology with Learning in Schools*. *Educational Technology* 35 (4), 60 – 63.

Nevgi, A. & Tirri, K. (2003). *Hyvää verkko-opetusta etsimässä. Oppimista edistävät ja estävät tekijät verkko-oppimisympäristössä – Opiskelijoiden kokemukset ja opettajien arviot*. Suomen Kasvatustieteellinen Seura. *Kasvatusalan tutkimuksia* 15.

Novak, J. D. (1998). *Learning, Creating, and Using Knowledge: Concept Maps as Facilitative Tools in Schools and Corporations*. Lawrence MahWah, New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates.

Laadun teoriasta käytäntöön - Vopla hankkeen järjestämä opettajien työpaja Helsingissä 21.9.2005.

Rovai, A. P. (2004). *A Constructivist Approach to Online College Learning*. *Internet and Higher Education* 7 (2), 79 – 93.

Ruokamo, H. & Pohjolainen, S. (1999). *Etäopetus multimediaverkoissa. Digitaalisen median raportti 1/99*. Helsinki: Tekes.